

Література

1. Руда О. Л. Функціонування фондового ринку України, проблеми та перспективи розвитку / О. Л. Руда // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 6. – С. 794–798.
2. Бютелень щодо стану ринку цінних паперів. – Режим доступу: URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.

Куровець М. А., ст. гр. ФСТМ-22
Стефанів І. Ф., к.е.н., доцент

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Фінансові ресурси являють собою базу для функціонування фінансів, приймають грошову форму, є їх матеріальним втіленням, що дає змогу виділитись з величезної кількості інших економічних категорій. Критеріями оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства є: фінансова стійкість, ліквідність та платоспроможність.

Фінансова стійкість підприємства – його платоспроможність у часі з дотриманням умови фінансової рівноваги між власними та залученими засобами. Коефіцієнт фінансової незалежності вказує на те, яку частину своїх активів компанія здатна профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів, нормативне значення показника знаходиться в межах 0,4–0,6 і розраховується:

де: $K_{\text{ФН}}$ – коефіцієнт фінансової незалежності;
ВК – власний капітал;
ВМ – вартість майна.

Показник фінансової залежності вказує на те, скільки зовнішніх фінансових ресурсів використовує компанія на кожну гривню власного капіталу:

де: $K_{\text{ФЗ}}$ – коефіцієнт фінансової залежності;
ВМ – вартість майна;
ВК – власний капітал.

Коефіцієнт фінансової стабільності характеризує забезпеченість заборгованості власними коштами. Нормативне значення показника знаходиться у межах 0,67–1,5. Значення нижче 0,67 свідчить про високий рівень фінансових ризиків. Значення вище 1,5 може означати наявність

додаткових резервів підвищення ефективності за рахунок залучення позикових коштів.

де: $K_{\text{ФС}}$ – коефіцієнт фінансової стабільності;

ВК – власні кошти;

ПК – позикові кошти.

Коефіцієнт залежності підприємства від довгострокових зобов'язань характеризує частку довгострокових зобов'язань у загальній сумі джерел формування і розраховується так:

де: $K_{\text{ЗДЗ}}$ – коефіцієнт залежності підприємства від довгострокових зобов'язань;

ДвЗ – довгострокові зобов'язання;

ВК – власний капітал [1, с. 117].

Ліквідність – це здатність підприємства розраховуватися за своїми поточними зобов'язаннями шляхом перетворення активів на гроші. Платоспроможність показує можливість підприємства наявними грошовими ресурсами своєчасно погасити свої строкові зобов'язання [2, с. 56].

Показник поточної ліквідності демонструє, скільки в компанії є гривень оборотних коштів на кожну гривню поточних зобов'язань. Нормативним є значення у межах 1–3, однак більш бажаним є значення 2–3. Розраховується наступним чином:

де: $K_{\text{ПЛ}}$ – коефіцієнт поточної ліквідності;

ОА – оборотні активи;

ПЗ – поточні зобов'язання.

Коефіцієнт швидкої ліквідності – вимірює здатність компанії вчасно погасити свої короткострокові зобов'язання за допомогою високоліквідних активів. Оптимальне значення показника залежить від сфери діяльності та особливостей фірми. Нормативне значення показника знаходиться в межах 0,5–1 і вище та розраховується:

де: $K_{\text{ШЛ}}$ – коефіцієнт швидкої ліквідності;

ОА – оборотні активи;

ВЗ – виробничі запаси;

ПЗ – поточні зобов'язання.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності демонструє частку поточних зобов'язань компанії, яка може бути погашена негайно. Нормативним вважається значення від 0,1 до 0,2. Розраховується за формулою:

де: $K_{\text{АЛ}}$ – коефіцієнт абсолютної ліквідності;

ГК – грошові кошти;

ПЗ – поточні зобов'язання [1, с. 149].

Не менш важливим етапом аналізу фінансового стану підприємства є ділова активність. Коефіцієнт ділової активності свідчить про те, наскільки ефективно використовується майно, що контролює підприємство.

де: $K_{ДА}$ – коефіцієнт ділової активності;

ЧД – чистий дохід від реалізації;

ВМсер – середня вартість майна підприємства [3, с. 81].

Окрім зазначених вище показників, розраховують також рентабельність. Показники рентабельності вимірюють прибутковість підприємства з різних позицій і групуються відповідно до інтересів учасників економічного процесу. Рентабельність активів характеризує ефективність використання всіх активів підприємства і розраховується за формулою:

$$K_{РА} = \frac{ЧП}{A_1 + \frac{A_2 - A_1}{2}}$$

де: РА – рентабельність активів;

ЧП – чистий прибуток;

A1 – активи на початок звітного періоду;

A2 – активи на кінець звітного періоду.

Показник рентабельності продажів характеризує найважливіший аспект діяльності компанії – реалізацію основної продукції, а також оцінює частку собівартості у продажах. Рентабельність продажу розраховується за формулою:

$$K_{РП} = \frac{ЧД}{ЧП}$$

де: РП – рентабельність продажу;

ЧП – чистий прибуток;

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції.

Рентабельність власного капіталу – фінансовий коефіцієнт, що характеризує ефективність використання власного капіталу. Максимізація цього показника – важливе завдання, яке необхідно виконати управлінцям підприємства. Рентабельність власного капіталу розраховується за формулою:

$$K_{РВК} = \frac{ЧП}{\frac{ВК1 + ВК2}{2}}$$

де: РВК – рентабельність власного капіталу;

ЧП – чистий прибуток;

ВК1 – власний капітал на початок року;

ВК2 – власний капітал на кінець звітного року [4, с. 284].

Отже, для оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами малого підприємства використовують спеціальні показники: абсолютної та відносної фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, а також рентабельності активів та пасивів. Інформаційною базою для визначення ефективності фінансування підприємства є баланс підприємства.

Література

1. Вінц Ю. О. Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами підприємства / Ю. О. Вінц // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2015. – № 3. – С. 270.

2. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посіб. / В. М. Опарін. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – К.: КНЕУ, 2012. – 240 с.

3. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О. Ю. Ніпіаліді, Н. І. Карпишин. – Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 232 с.

4. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. / М. Я. Коробов. – К.: «Знання», КОО, 2009. – 378 с.

Левентир В. В., ст. гр. ФСГм-21
Квасовський О. Р., к.е.н., доцент

КРИТЕРІЇ ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах ринкової економіки ефективне господарювання підприємства залежить від розроблення та використання оптимізаційних моделей для формування структури капіталу та їх практичного застосування. Адже формування структури капіталу на багатьох підприємствах здійснюється інтуїтивно, без належного аналітично-математичного обґрунтування.

Вирішення проблеми оптимізації вимагало врахування того, що, з одного боку, зростання частки позичкового капіталу збільшує фінансовий ризик, але, з іншого боку, високе її значення забезпечує зростання рентабельності власного капіталу підприємства.

Встановлення оптимальної структури капіталу передбачає таке співвідношення власних і позикових джерел формування капіталу підприємства, яке дозволяє повною мірою забезпечити зростання прибутковості власного капіталу.

Першим кроком оптимізації структури капіталу є визначення політики формування фінансових ресурсів, спрямованої на збільшення власних або позикових коштів. Проаналізувавши переваги і недоліки використання власного і позикового капіталу, можна зробити висновок про те, що вирішення цього питання залежатиме від особливостей формування та використання